



دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی  
درمانی شیراز

بیمارستان ولیعصر (عج) اقلید

## اسهال در اطفال

تهیه کننده: فاطمه عابدینی کارشناس پرستاری

منبع: پرستاری بیماریهای برون

بازنگری شده: پائیز 1401

شماره سند: ب VAL- ASC-PAM/75/1

تعریف: اسهال یک افزایش در حجم و تعداد دفع مدفوع و کاهش قوام آن نسبت به عادت قبلی روزانه میباشد. اسهال، روش بدن برای خلاص شدن از شر میکروبهاست و اغلب دوره‌های اسهال از چند روز تا یک هفته طول می‌کشند.

### رایج‌ترین علل اسهال کودکان

۱. عفونت: عفونت ناشی از ویروس‌هایی مانند روتاویروس، باکتری‌هایی مانند سالمونلا و به‌ندرت انگل‌هایی مانند ژیاودیاست. ویروسها رایج‌ترین علت اسهال کودکان هستند. علائم: گاستروانتریت (التهاب معده‌ای - روده‌ای) علاوه بر مدفوع شل یا آبکی، اغلب عبارتند از استفراغ، دل‌درد، سردرد و تب.

در هنگام درمان گاستروانتریت ویروسی که می‌تواند ۵ تا ۱۴ روز طول بکشد، بسیار مهم است که از کاهش مایعات بدن جلوگیری شود. برای این منظور باید مقدار بیشتری شیر مادر یا یک محلول سرم خوراکی (ORS) به نوزادان و کودکان داده شود. کودکان بزرگ‌تر مبتلا به اسهال می‌توانند برای هیدراته ماندن، هر چیزی که دوست دارند بنوشند از جمله ORS.

۲. برخی داروها: داروهایی مانند ملین‌ها یا آنتی‌بیوتیک‌ها

برای اسهال خفیف ناشی از مصرف دارو، بدن کودک را کاملاً هیدراته نگه دارید. اگر یک دوره‌ی آنتی‌بیوتیک باعث اسهال کودک‌تان شده است، حتماً دارو را ادامه دهید و با پزشک تماس بگیرید. او ممکن

است توصیه کند که دُز دارو را کاهش دهید، رژیم غذایی تان را تغییر دهید، یک پروبیوتیک (ماست) اضافه کنید یا از یک آنتی بیوتیک دیگر استفاده نمایید.

### 3. مسمومیت غذایی: مسمومیت

غذایی نیز می تواند باعث اسهال در کودکان شود. علائم معمولا به سرعت ظاهر می شوند، ممکن است شامل استفراغ باشند و در اغلب موارد در عرض ۲۴ ساعت برطرف خواهند شد.

درمان اسهال ناشی از مسمومیت غذایی مانند اسهال ناشی از عفونت است:.

### ۴. برخی بیماری ها

سایر علل اسهال عبارتند از: سندروم روده تحریک پذیر؛ بیماری کرون؛ آلرژی های غذایی؛ بیماری سللیک

### علائم کم آبی بدن کودکان.

سرگیجه و سبکی سر؛ چسبناکی و خشکی دهان؛ ادرار زرد تیره یا ادرار بسیار کم یا اصلا ادرار نکردن؛ اشک بسیار کم در هنگام گریه کردن یا گریه ی بدون اشک؛ پوست سرد و خشک؛ کمبود انرژی.

### مراجعه به پزشک

اسهال معمولا در عرض چند روز برطرف می شود اما می تواند عوارضی نیز ایجاد کند. اگر کودک شما هر کدام از این علائم را دارد، معطل نکنید و به دنبال کمک بروید.

آنقدر ضعیف است که نمی تواند سر پا بایستد؛ احساس گیجی یا سرگیجه دارد؛ بسیار بدحال به نظر می رسد؛ بیش از سه روز است که اسهال دارد؛ زیر ۶ ماه دارد؛

مایع زرد یا سبز خون آلود استفراغ می کند؛ نمی تواند مایعات را نگه دارد (معده اش تحمل مایعات را ندارد) یا بیش از دو بار استفراغ کرده است؛ تب بالای ۴۰ درجه دارد یا زیر شش ماه سن دارد و تبش بالای ۳۸ درجه است (درجه ی حرارت بدن کودک را با دماسنج مقعدی اندازه بگیرید)؛ کم آب به نظر می رسد؛ مدفوع خونی دارد؛ زیر شش ماه سن دارد و سه دوره یا بیشتر دچار اسهال شده است؛ در مدت ۸ ساعت، بیش از ۴ بار مدفوع اسهالی داشته است مایعات کافی نمی نوشد؛ سیستم ایمنی ضعیفی دارد؛ دچار بشورات جلدی شده است؛ بیش از دو ساعت است که معده درد دارد؛ به مدت ۶ ساعت (اگر نوزاد است) یا ۱۲ ساعت (اگر کودک است) ادرار نکرده است.